

Súd: Okresný súd Bratislava IV
Spisová značka: 40C/109/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1413225041
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Kubiš
ECLI: ECLI:SK:OSBA4:2015:1413225041.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava IV samosudcom JUDr. Michalom Kubišom v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť, so sídlom Olejkárska 1, Bratislava, IČO: 00 492 736, zastúpený JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom so sídlom Námestie Martina Benku 9-C1, Bratislava, proti žalovanej: D. X., t.č. na neznámom mieste, zastúpená opatrovníčkou Bc. J. J., zamestnankyňou tunajšieho súdu, o zaplatenie 50,25 eura, takto

rozhodol:

Súd platobný rozkaz č. k. 30Ro/3692/2013-9 zo dňa 01.04.2014 v plnom rozsahu zrušuje.

Súd žalobu zamietá.

Súd žalovanej náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 12.12.2013 domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu 50,25 eura, nakoľko žalovaná sa v dopravnom prostriedku žalobcu na výzvu revízora nepreukázala platným cestovným lístkom.

Súd vydal vo veci platobný rozkaz č. k. 30Ro/3692/2013-9 zo dňa 01.04.2014, ktorý sa však žalovanej nepodarilo doručiť do vlastných rúk, preto ho súd v zmysle ustanovenia § 173 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len "O.s.p.") v plnom rozsahu zrušil.

Keďže pobyt žalovanej zostal napriek vykonanému šetreniu zo strany súdu neznámy, súd jej v zmysle § 29 ods. 2, 6 tretia veta O.s.p. ustanovil opatrovníčku na zastupovanie v konaní.

Opatrovníčka žalovanej písomným podaním doručeným súdu dňa 25.03.2015 vzniesla námietku premičania uplatneného práva žalobcu.

Súd na prejednanie veci samej nenariadil pojednávanie s poukazom na § 115a ods. 2 O.s.p., nakoľko posudzovaná vec predstavuje v zmysle § 200ea ods. 1 O.s.p. drobný spor, a preto súd v súlade s § 156 ods. 3 O.s.p. oznámil v zákonnej lehote na úradnej tabuli tunajšieho súdu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na deň 05.05.2015.

Súd pri rozhodovaní vychádzal z hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 18.05.2011, z ktorého zistil, že žalovaná sa v uvedený deň v autobuse na linke č. 21 na výzvu revízora nepreukázala platným cestovným lístkom (cestovala bez cestovného lístka) a odmietla zaplatiť cestovné a úhradu za cestovanie bez platného cestovného lístka.

Podľa § 760 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len "O.z.") zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave cestujúci je povinný zaplatiť cestovné a na výzvu vodiča alebo iného člena osádky autobusu, alebo revízora sa preukázať platným cestovným lístkom a zaplatiť úhradu (§ 14 ods. 3), ak sa pri kontrole nemôže preukázať platným cestovným lístkom alebo osobnými údajmi potrebnými na vymáhanie cestovného v rozsahu meno a priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, adresa trvalého bydliska, číslo občianskeho preukazu (cestovného pasu prípadne iného dokladu totožnosti), v prípade neploletého cestujúceho meno a priezvisko zákonného zástupcu, ako aj ďalšie úhrady podľa tarify za poškodenie alebo za znečistenie autobusu.

Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z.z. úhrada pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom [§ 9 písm. b)] je dvadsaťnásobok základného cestovného bez príplatkov a zliav; v mestskej autobusovej doprave ju do stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav určí dopravca v prepravnom poriadku.

Podľa Tarify a Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave účinnej v rozhodnom období základné cestovné predstavovalo sumu 0,50 eura a úhrada za cestovanie bez platného cestovného lístka predstavovala sumu 50,- eur.

Podľa § 52 O.z. spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 O.z. dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 O.z. spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 100 ods. 1 O.z. právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 O.z. pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 108 O.z. práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 250/2007 Z.z.") orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú

zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Medzi účastníkmi došlo k uzavretiu zmluvy o preprave podľa § 760 a nasl. O.z., a to konkludentným konaním žalovanej spočívajúcim v nastúpení do dopravného prostriedku žalobcu. Z tejto zmluvy vznikla žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi určené cestovné (ktorého úhrada sa preukazuje platným cestovným lístkom). Tým, že žalovaná cestovala v dopravnom prostriedku žalobcu, pričom na výzvu revízora sa nepreukázala platným cestovným lístkom, vznikla jej v zmysle vyššie citovaných ustanovení, Tarif a Prepravného poriadku povinnosť zaplatiť cestovné 0,50 eura a úhradu 50,- eur.

Právny vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania zo zmluvy o preprave je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. O.z., keďže ju uzatvoril žalobca (ako dodávateľ), ktorý pri uzatváraní a plnení tejto zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (čo je skutočnosť všeobecne známa) a žalovaná (ako spotrebiteľ), ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (v konaní nebol tvrdený ani preukázaný opak). Keďže žalobcom uplatnený nárok je nárokom zo spotrebiteľskej zmluvy, bol súd v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. povinný prihliadnuť na premlčanie z úradnej povinnosti (ex offa), teda aj bez toho, aby sa žalovaná premlčania výslovne dovoľala. Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. predstavuje špeciálnu právnu úpravu vo vzťahu k všeobecnej právnej úprave premlčania podľa § 100 ods. 1 O.z., a preto je nevyhnutné aplikovať ju prednostne. Predmetné ustanovenie § 5b bolo zavedené do zákona č. 250/2007 Z.z. novelou (zákonom č. 102/2014 Z.z.) s účinnosťou od 01.05.2014. Toto ustanovenie je potrebné aplikovať aj na konanie v prejednávanej veci, hoci nadobudlo účinnosť neskôr, ako sa začalo (a zároveň neskôr ako došlo k vzniku hmotnoprávneho vzťahu medzi účastníkmi). Ide totiž o procesnoprávne ustanovenie, kedy všeobecne platí, že procesná norma pôsobí odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti na všetky konania už prebiehajúce na súdoch. Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. upravuje predovšetkým (a najmä) procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy. Týmto orgánom je predovšetkým (a najmä) súd. Nárok zo spotrebiteľskej zmluvy sa totiž nepriznáva inak ako autoritatívnym deklaratórnym výrokom súdu. Uvedené ustanovenie tak len upravuje procesnú činnosť súdu pri aplikácii a interpretácii súkromnoprávných vzťahov, v tomto prípade špeciálny procesný postup súdu pri aplikácii a interpretácii noriem o nárokoch vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv, ktoré sú uzatvárané medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Okrem toho súd zastáva názor, že v súlade s princípom ochrany slabšej strany (spotrebiteľa) v právnych vzťahoch, nepochybným zámerom (cieľom) zákonodarcu pri prijímaní tohto ustanovenia bolo, aby sa uplatňovalo hneď ako nadobudne účinnosť (ak by tomu tak nebolo, zákonodarcu by to vyjadril v prechodných ustanoveniach zákona, čo v tomto prípade neurobil).

K procesnoprávnemu charakteru predmetného ustanovenia a nutnosti jeho aplikácie od okamihu, kedy nadobudlo účinnosť, na všetky prebiehajúce konania, súd bližšie odkazuje na článok Doc. JUDr. Mareka Števäčka, PhD. "Zákon a sudcovia; k výkladu ustanovenia § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa" uverejnený v Justičnej revue č. 3/2015, v ktorom sa predmetný autor podrobne zaoberá uvedeným ustanovením z naznačených hľadísk a dospieva k jednoznačnému záveru o jeho procesnoprávnom charaktere. Rovnako súd poukazuje na množstvo právoplatných rozhodnutí súdov SR v obdobných veciach rovnakého žalobcu, kde súdy aplikovali predmetné ustanovenie od okamihu nadobudnutia jeho účinnosti vo všetkých prebiehajúcich konaniach a žaloby žalobcu z dôvodu premlčania zamietli (napr. rozsudky Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 6C/105/2014 zo dňa 29.10.2014, sp. zn. 14C/480/2014 zo dňa 20.01.2015, sp. zn. 4C/411/2014 zo dňa 20.10.2014, sp. zn. 39C/195/2014 zo dňa 17.10.2014, sp. zn. 7C/173/2013 zo dňa 02.10.2014, rozsudky Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 9C/306/2012 zo dňa 16.09.2014, sp. zn. 11C/205/2014, rozsudok Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 14C/302/2014 zo dňa 20.01.2015, rozsudky Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 12C/516/2014 zo dňa 19.01.2015, sp. zn. 14C/342/2014 zo dňa 07.11.2014, rozsudok Okresného súdu Galanta sp. zn. 17C/343/2014 zo dňa 20.11.2014, rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 27C/158/2014 zo dňa 17.10.2014 a množstvo ďalších, všetky dostupné na <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudne-rozhodnutia/Sudne-rozhodnutia.aspx>).

Napokon súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 M Cdo 12/2014, v ktorom sa najvyšší súd (hoci v inej, ale rovnako spotrebiteľskej veci) rovnako vyjadril k potrebe aplikácie vyššie označeného ustanovenia od okamihu jeho účinnosti.

Navyše, bez ohľadu na vyššie uvedené, opatrovníčka žalovanej vzniesla v konaní námietku premlčania.

Vychádzajúc z uvedeného bolo potom prvoradou povinnosťou súdu prihliadnúť na to, či žalobou uplatnené právo žalobcu nie je premlčané. Súd pritom zistil, že tomu tak je, keď v prejednávanej veci bola žaloba žalobcu podaná po uplynutí premlčacej doby. Jednoročná premlčacia doba v zmysle § 108 O.z. začala totiž v posudzovanom prípade plynúť dňa 19.05.2011, teda nasledujúci deň po tom, keď žalovaná cestovala v dopravnom prostriedku žalobcu a pri kontrole sa nepreukázala platným cestovným lístkom (dňa 18.05.2011). V tento deň mohol žalobca prvý krát uplatniť svoje právo na zaplatenie žalovanej pohľadávky žalobou na súde (§ 101 O.z.). V súlade s § 122 ods. 2 prvá veta O.z. posledný deň jednoročnej premlčacej doby pripadol potom na deň 18.05.2012, ktorý sa svojím číselným označením zhoduje s dňom, na ktorý pripadla rozhodujúca skutočnosť, od ktorej začala lehota plynúť (nepreukázanie sa platným cestovným lístkom v dopravnom prostriedku zo strany žalovanej), a ktorý bol pracovným dňom (piatok). Žalobca si však uplatnil svoje právo žalobou na súde až dňa 12.12.2013, teda po uplynutí premlčacej doby, a preto jeho žaloba bola podaná oneskorene a musela byť z toho dôvodu zamietnutá.

Pre úplnosť súd poukazuje na to, že premlčané bolo nielen právo na zaplatenie cestovného (0,50 eura), ale aj právo na zaplatenie úhrady (50,- eur). Úhradu totiž nie je možné posudzovať samostatne, keďže právo na jej zaplatenie nemôže vzniknúť samostatne a oddelene (aj keď môže byť samostatne a oddelene uplatnené žalobou na súde), ale len spolu s právom na zaplatenie cestovného. Obe práva tak vznikajú len a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia, a to súčasne. U oboch práv preto začína rovnako plynúť aj premlčacia doba ustanovená v § 108 O.z., keď obe práva majú rovnaký právny základ, a to porušenie podmienok zmluvy o preprave. Niet preto dôvodu nepovažovať aj právo na zaplatenie úhrady za právo z prepravy, a nie je teda ani dôvod posudzovať podmienky premlčania tohto práva inak, než v zmysle ustanovenia § 108 O.z. (porov. uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/45/2014 zo dňa 20.03.2014, rovnako porov. predmetné rozhodnutie aj k spôsobu určenia posledného dňa premlčacej doby určenej podľa rokov v zmysle § 122 ods. 2 O.z.).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že žalovanej ako úspešnej účastníčke náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov konania neuplatnila (žiadne jej v konaní ani nevznikli).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava IV.

Odvolanie proti rozsudku musí obsahovať všeobecné náležitosti každého podania podľa § 42 ods. 3 O.s.p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, podpísané datované, v dostatočnom počte rovnopisov a s prílohami, v opačnom prípade bude rovnopis s prílohami vyhotovený na trovy účastníka), a náležitosti podľa § 205 ods. 1 O.s.p. (proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, v čom sa rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha).

Odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že (§ 205 ods. 2 O.s.p.):

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.